Maternal - Fetal Tıp ve Perinatoloji Derneği Türkiye
23-06-1998

GEBELERDE COVID-19 AŞILARI VE HATIRLATMA DOZU

HAKKINDA BİLGİLENDİRME

TMFTP Derneği, gebelik sırasında, gebeliğin herhangi bir döneminde Covid-19 aşısı yaptırmanızı tavsiye etmektedir, ancak aşı olup olmama kararı sizin seçiminizdir. Aşağıdaki bilgiler, gebe iseniz veya gebe kalmayı planlıyorsanız COVID-19 aşılarınızı ve hatırlatma dozlarınızı yaptırıp yaptırmama konusunda bilinçli bir seçim yapmanıza yardımcı olacaktır. Gebelikte Covid-19 aşıları konusunda 14. Eylül. 2021 tarihinde yayınladığımız "Gebelik ve Covid-19 Aşıları" bilgilendirme belgesinden de yararlanabilirsiniz. *(https://www.tmftp.org/tr/covid-19-hasta-detay/gebelik-ve-covid-19-asilari-bilgilendirmesi-14092021)*

COVID-19'a karşı en etkili korunma yöntemi COVID 19 aşılarıdır. Covid 19 aşıları gebelerde ve emziren annelerde ve gelecekte gebe kalmayı planlayan kadınlarda güvenli ve etkilidir. SARS-CoV-2 gibi virüsler, genomun çoğalması sırasında genetik yapılarındaki mutasyonlar veya virusun çoğalması sırasında meydana gelen değişiklikler nedeni ile sürekli olarak gelişirler. Son dönemde en çok mutasyona uğrayan tür olan Omicron varyantı ve Omicron'un BA.4 ve BA.5 varyantlarına bağlı enfeksiyonların ülkemizde artmış olduğu görülmektedir. Bu nedenle daha önce aşı yaptırmamış olan gebelerin aşı yaptırmalarını ve aşı yaptırmış olan gebelerin de hatırlatma dozlarını yaptırmalarının önemini vurgulamak amacı ile bu bilgilendirme belgesi düzenlenmiştir.

Sağlık Bakanlığının önerileri doğrultusunda hatırlatma dozu olarak Turkovac, Sinovac veya BioNTech aşılarından biri tercih edilebilir. Turkovac aşısı ile ilgili halen 2 adet faz 3 çalışması devam etmektedir. Etkinlik ve güvenilirlikle ilgili olarak yapılan ve Mayıs ve Haziran 2023 de tamamlanması planlanan bu çalışmalarda 7.400 ve 40.800 olguya ulaşılması hedeflenmektedir. İnaktif aşı olan Turkovac aşısının gebeler üzerinde yapılmış bir çalışması henüz yayınlanmamıştır (1). Ancak inaktif bir aşı olan Turkovac aşısının gebelikte uygulanmasında teorik olarak bir sakınca bulunmamaktadır.

Anne ve yenidoğanlardaki SARS-CoV-2 IgG antikor düzeyleri, ikinci üçay'da gebelere yapılan iki doz maternal BioNTech COVID-19 aşılamasından sonra, hatırlatma dozu yapılan gebelerde önemli ölçüde daha yüksek bulunmuştur. Bu veriler gebelik sırasında anne ve yenidoğanın COVID-19'a karşı korunmasını sağlamak için hatırlatma dozunun yapılmasının önemini desteklemektedir (2).

Aşının faydaları nelerdir?

COVID-19 enfeksiyonu gebelik sırasında geçirilecek olursa daha tehlikeli olabilir. Hastaneye yatış ve ağır hastalık gebelerde, gebe olmayanlara göre daha sık görülür. Ölü doğum ve erken doğum, COVID-19 enfeksiyonu geçiren gebelerde, geçirmeyenler göre göre daha olasıdır. Altta yatan başka tıbbi durumları olan (obezite, hipertansiyon vb.) gebeler daha yüksek ciddi hastalık riski altındadır Aşı, COVID-19 enfeksiyonundan kaynaklanan ciddi hastalıkları önlemede etkilidir. Aşıdan COVID-19 enfeksiyonu kapamazsınız. COVID-19 aşıları canlı koronavirüs İÇERMEZ. Aşılar, gebe kadınlara veya bebeklerine zararlı herhangi bir ek bileşen İÇERMEZ.

Maternal - Fetal Tıp ve Perinatoloji Derneği Türkiye
23-06-1998

GEBELERDE COVID-19 AŞILARI VE HATIRLATMA DOZU

HAKKINDA BİLGİLENDİRME

Aşının riskleri nelerdir?

Covid-19 Aşıları (Synovac, BioNTech) canlı aşı değildir. mRNA aşıları (BioNTech) ile vücuda verilen mRNA, konak hücrenin çekirdeğine girmez ve bu nedenle hücrelerinizin DNA'sından ayrı kalır ve hücrelerinizin DNA'sını DEĞİŞTİREMEZ. Ayrıca aşı ile vücuda verilen mRNA, esas olarak enjeksiyon bölgesi ve bölgesel lenf düğümlerine yayılır. mRNA aşıları da aşılama sonrasında enjekte edildikleri bölgede hızla bozulurlar ve birkaç gün içerisinde vücudunuzda aşının mRNA'sı kalmaz. Bu nedenle plasenta yolu ile bebeğinize geçmesi mümkün değildir (3). Şimdiye kadar gebelikte COVID-19 aşısı ile ilgili güvenlik endişelerini öne süren herhangi bir kanıt bulunmamaktadır.

Aşının Yan Etkileri Nelerdir?

Aşının yan etkileri yaygındır ve genellikle hafiftir. Bu yan etkiler gebeliğinizi etkilemez. Enjeksiyon bölgesinde ağrı ve kızarıklık (kol ağrısı), yorgunluk, baş ağrısı, Kas ağrıları, ateş, eklem ağrıları gibi hafif yan etkilerdir.

Aşılar Gebelik Sırasında Nasıl Uygulanır?

Sağlık Bakanlığı gebelik sırasında iki aşının uygulanabileceğine onay vermiştir. 1. İnaktif Aşılar: Hastalığa neden olmayan ancak bağışıklık yanıtı oluşturan etkisizleştirilmiş virüs içerirler. (Örnek Synovac, Turkovac) 0,1 ve 4. Aylarda uygulanır; 2. mRNA Aşıları: Kendi başına güvenli bağışıklık yanıtı oluşturan protein üretmek için genetik olarak tasarlanmış RNA parçacıklarını içerirler. (Örn: BioNTech mRNA Aşıları). mRNA aşısı da 4 hafta ara ile iki doz olarak uygulanır. Eğer ikinci dozun yapılması 2 ayı geçmiş ise ilk dozun tekrarlanması gerekmez. BioNTech aşısının 9 Hf ara ile yapılması durumunda, 3-4 hafta ara ile yapılması ile kıyaslandığında hastaneye yatış ve ölüm oranları önemli ölçüde daha az bulunmuştur (4).

Gebeliğin Hangi Aşamasında Aşı Yaptırabilirim?

Covid-19 Aşıları, gebeliğin herhangi bir aşamasında güvenli ve etkili olarak kabul edilir. İlk 12 hafta sonrasına kadar ertelemenin gerekli olduğuna dair bir kanıt yok. Bir doz COVID-19 aşısı orijinal Alfa varyantına karşı iyi bir koruma sağlar, ancak virüsün Delta varyantı ile iyi bir bağışıklık seviyesi sağlamak için iki doz gerekir. İkinci doz, ilk dozdan 8 hafta sonra uygulanır. Omicron varyantına karşı en iyi korumayı sağlamak için bir güçlendirici (üçüncü doz) önerilir.

Üçüncü Doz Covid-19 Aşısı Kimlere Önerilir?

Bağışıklık sistemi güçlü olmayan gebelerin (organ nakli alıcıları, kök hücre nakli, primer veya edinilmiş bağışıklık yetersizlikleri vb.) birincil aşı serileri için 3 aşı yaptırmaları gerekir. Bu gebelere birincil aşı serilerinden 3 ay sonra hatırlatma dozu aşısının yapılması önerilir. Üçüncü doz olarak yapılan mRNA aşıları, mRNA aşısı kullanan üçüncü güçlendirici, nötralize edici antikor titresini daha etkili bir şekilde indükleyebilir.

Maternal - Fetal Tıp ve Perinatoloji Derneği Türkiye
23-06-1998

GEBELERDE COVID-19 AŞILARI VE HATIRLATMA DOZU HAKKINDA BİLGİLENDİRME

Gebelerin COVID-19 Hatırlatma Dozu Aşısına İhtiyacı Var mıdır?

Gebeler ve bebekleri için virüse karşı en iyi korumayı sağladığı gösterilen COVID-19 hatırlatma dozu önerilir. Hatırlatma dozları 2. dozdan 3 ay (91 gün) sonra yapılabilir. Gebeler hem COVID-19 hatırlatma dozu aşısını hem de grip aşısını aynı anda yaptırabilirler. Örneğin Birleşik Krallık'ta bu hatırlatma dozunun 2022 sonbaharında yapılması önerilmektedir (5).

Hatırlatma Dozu Hangi Aşı Olmalıdır?

Hatırlatma dozu Omicron varyantına karşı korunma için de en etkili seçenektir. İlk 2 doz için alınan aşı tipine bakılmaksızın hatırlatma dozunun mRNA aşısı olması önerilir. mRNA aşılarının diğerlerine kıyasla etkinlikleri daha yüksektir ve daha az tromboz ve trombositopeni riski vardır (3). mRNA aşısı yaptırmak istemeyen gebelerin inaktif Covid-19 aşılarını yaptırmaları uygun olur.

COVİD-19 Enfeksiyonu Geçirmem Halinde Hatırlatma Dozu Yaptırmam Gerekir mi?

COVID 19 enfeksiyonu geçiren gebeler hatırlatma dozu için 3 ay beklemelidir. Enfeksiyonun üzerinden 3 ay geçtikten sonra pandemi koşulları dikkate alınarak hatırlatma dozu yaptırabilirler. Bu aşı korumanızı optimize etmek içindir. Enfeksiyon ile aşılama arasında daha uzun bir süre geçmesi immun cevabınızı güçlendirir ve tekrar oluşabilecek olan enfeksiyona karşı daha uzun bir koruma sağlar. Hatırlatma Dozları ile ilgili öneriler Tablo 1.de görülmektedir.

Durum	0. Ay	1. Ay	2. Ay	3. Ay	4. Ay	5. Ay	6. Ay
Gebelik Sırasında							
Hiç Aşı Olmamış Gebe	BioNTech	BioNTech					
Aşı Olmamış Gebe (İmmunosupressif)	BioNTech	BioNTech	BioNTech				
İki Doz BioNTech*				BioNTech			
İki Doz Synovac				BioNTech			
Gebelik Sırasında COVİD19 Geçiren				BioNTech			
Gebelik Öncesi							
Gebelik Öncesi İki Doz BioNTech**				BioNTech			
Gebelik Öncesi Üç Doz BioNTech**	Son dozdan en erken 3 ay sonra olmak üzere 4. Doz BioNTech Hatırlatma dozu uygulanabilir.						
Üç Doz Synovac*				BioNTech veya Synovac			
İki Doz Synovac + 1 Doz BioNTech**				BioNTech			
İki doz Synovac Sonrası COVİD-19***				BioNTech			BioNTech
İki doz BioNTech Sonrası COVİD19***				BioNTech			
COVİD19 Geçiren Eksik /Aşısız		BioNTech	BioNTech				
COVİD19 Geçiren Eksik/Aşısız		Synovac	Synovac			Synovac	

Tablo 1. Gebelik Sırasında Hatırlatma Dozu Önerileri****

* Normalde 5.ayda yapılan hatırlatma dozu en erken 3 ay sonra yapılabilir. ** Son aşı uygulamasından sonra
*** Hastalık geçtikten sonra **** KLİMİK Derneği Önerilerinden de yararlanılmıştır.

Maternal - Fetal Tıp ve Perinatoloji Derneği Türkiye
23-06-1998

GEBELERDE COVID-19 AŞILARI VE HATIRLATMA DOZU HAKKINDA BİLGİLENDİRME

Hatırlatma Dozunun Aynı Aşı ile Yapılması Gerekli midir?

Hayır. Yapılan çalışmalarda farklı aşılar ile yapılan hatırlatma dozlarının, aynı aşılar ile yapılan aşılamalardan daha iyi olduğunu göstermektedir (7).

KAYNAKLAR

1. https://covid19.trackvaccines.org/vaccines/77/
2. Kugelman N, Nahshon C, Shaked-Mishan P, Kleifeld S, Cohen N, Lahav Sher M, ve ark.ları: Maternal and Neonatal Severe Acute Respiratory Syndrome Coronavirus 2 (SARS-CoV-2) Immunoglobulin G Levels After the Pfizer-BioNTech Booster Dose for Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) Vaccination During the Second Trimester of Pregnancy. Obstet Gynecol 2022;00:1–7. DOI: 10.1097/AOG.0000000000004867.
3. Kalafat E, Heath P, Prasad S, O Brien P, Khalil A. COVID-19 vaccination in pregnancy. Am J Obstet Gynecol. 2022 May 11;227(2):136-47.
4. Moghadas SM, Vilches TN, Zhang K, Nourbakhsh S, Sah P, Fitzpatrick MC, et al. Evaluation of COVID-19 vaccination strategies with a delayed second dose. PLoS Biol. 2021;19(4), e3001211.
5. https://www.gov.uk/government/publications/jcvi-updated-statement-on-the-covid-19-vaccination-programme-for-autumn-2022/joint-committee-on-vaccination-and-immunisation-jcvi-updated-statement-on-the-covid-19-vaccination-programme-for-autumn-2022.
6. https://www.klimik.org.tr/koronavirus/klimik-derneginden-omikrona-karsi-asi-onerileri/
7. Atmar RL, Lyke KE, Deming ME, Jackson LA, Branche AR, El Sahly HM et al. Homologous and Heterologous Covid-19 Booster Vaccination. New Eng J Med.2022;386:1046-57.

TMFTPD - 23.Temmuz.2022
Hazırlayan: Dr. Namık Demir